

Yhteenveto Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 1.vaiheen osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnoksesta annetuista LAUSUNNOISTA (34 kpl) ja MIELIPITEISTÄ (1 kpl) sekä niihin annettavista vastineista

Maakuntahallitus 26.10.2020

Sisällys

Kunnat (9 lausuntoa)	2
Viranomaiset (13 lausuntoa)	4
Yritykset, yhteisöt, järjestöt (7 lausuntoa)	10
Maakunnan ulkopuoliset (5 lausuntoa)	15
Mielipiteet (1 mielipide)	15

Kunnat (9 lausuntoa)

Pvm.	Lausunnon antaja	Keskeinen sisältö / muutosehdotukset	Vastine
8.6.2020	Nurmeksien kaupunki	<p>1. Osallistumismenettelyjä tulee jatkuvasti kehittää ja nykyaikaistaa, tapoja voidaan myös monipuolistaa nykytekniikan keinoin.</p> <p>2. Viranomaisyhteistyön tulee olla vaikutusten arvioinnissa hyvää, koska kuntakohtaiset organisaatiot poikkeavat toisistaan Pohjois-Karjalassa. Maakuntaliiton olisi hyvä koota kuntakohtainen luettelo maankäytön yhteyshenkilöistä, joille voitaisiin tehdä jatkuvaa tiedontasausta kaavatyöstä esimerkiksi uutiskirjeillä. Tällä varmistetaan hyvä tiedonkulku sekä kuntien tasapuolinen kohtelu.</p> <p>3. Kaavatyön yhteydessä tulee arvioida tasapuolisesti koko maakunnassa maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n mukaiset välilliset ja välittömät vaikutukset. Vaikutusarviot tulisi arvioinnissa esittää selkeästi niin, että ne ovat helposti ymmärrettäviä kaikille maanomistajille ja asianosaisille.</p>	<p>1. Maakuntakaavan osallistaminen on reaaliaikaista siten, että varsinaisen nähtävillä olon lisäksi palautetta voi antaa eri tavoin koko kaavaprosessin ajan. Kaavaneuvottelut ja työryhmätapaamiset toteutetaan ns. hybridimenettelyinä eli niihin voi osallistua joko läsnä olevana tai etänä.</p> <p>2–3. Maakuntaliitto varmistaa, että ajantasainen tieto niin vaikutusten arvioinnin kuin muunkin kaavaaineiston osalta on kunnissa ja muilla sidosryhmillä saatavissa.</p>
8.6.2020	Illomantsin kunta	<p>1. Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on sinällään perusteltu, mutta kaavan valmistelua pitäisi jouduttaa, jotta saataisiin varmuus hyvälaatuisen turpeen käyttämisestä aktiivihiihtehtaan käyttöön pitkälle tulevaisuuteen.</p> <p>2. Valmistelussa on varauduttava osaratkaisuvaihtoehtoihin, jotta maakuntakaavan lopullinen hyväksyminen voidaan toteuttaa viimeistään laaditussa aikataulussa.</p>	<p>1–2. Kaavan tavoiteaikataulu on esitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Tässä vaiheessa tavoitteena on edetä esitetyn mukaisesti. Turpeen osalta laaditaan puolueeton, ulkopuolinen selvitys, jossa turpeenkäytön tulevaisuuden näkymät ja käyttö selvitetään maakuntakaavatyön tueksi. Aktiivihiihtehtaan käyttötarve on mukana selvityksessä.</p>
15.6.2020	Juuan kunta	Ei lausuttavaa. Myöhemmin Juuan kunnassa on useita kohtia, joihin tullaan kaavassa lausumaan.	Merkittään tiedoksi.
15.6.2020	Lieksan kaupunki	<p>1. Maakuntakaava 2040 1.vaiheen lähtökohdat ja tavoitteet ovat haasteelliset. Käsiteltävät teemat herättävät todennäköisesti laajalti mielipiteitä. Arvotusten ja ratkaisujen tulee pohjautua erityisen kriittisiin tarkasteluihin ja hyvin perusteltuihin ratkaisuihin.</p> <p>2. Vaikka arvioitavana on maakunnalliset ja valtakunnalliset arvot, tulee kuntien näkemykset alueellaan ottaa huomioon. Kaavan ratkaisut ja määräykset kohdistuvat kuhunkin kuntaan juuri paikallistasolle.</p> <p>3. Lieksan kaupungin alueella laajoja ainutlaatuisia suoalueita on jo merkittävässä määrin suojeltu, mm. Ruunaa, Reposuo ja Patvinsuo.</p>	<p>1–2. Maankäyttöluokittaiset kaavaratkaisut tulevat perustumaan laadittaviin selvityksiin, jotka käsitellään yhdessä kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Lisäksi kaavatyön tueksi perustetaan työryhmiä.</p> <p>3. Merkittään tiedoksi.</p> <p>4. Turpeen osalta laaditaan puolueeton, ulkopuolinen selvitys, jossa turpeenkäytön tulevaisuuden näkymät</p>

		<p>4. Huomioitava, että turpeen hyötykäyttöön on varattu riittävästi alueita Pohjois-Karjalassa. Lieksassa turpeella on edelleen merkittävä rooli tuotettaessa lämpöenergiaa sekä teollisuuden, että kaupungin keskustaajaman tarpeisiin. Kaavassa huolehdittava, että polttoturvetta mahdollista saada niin kauan, että tarvittavat laitteistomuutokset polttokattiloissa ovat mahdollista tehdä teknistaloudellisesti kestävällä tavalla tai energiantuotantoon on olemassa joku muu taloudellisesti kestävä ratkaisu. Turvetuotantoalueiden määrän arvioinnissa on myös syytä muistaa, että turpeelle on kehitetty ja ollaan kehittämässä uusia käyttömuotoja, esim. aktiivihiihteidas Ilomantsissa.</p> <p>5. Rakennetun kulttuuriympäristön inventoinnin ja arvotuksen osalta on syytä huomioida myös 3.vaihemaakuntakaavan kohteiden ajantasaisuuden tarkistus, joka tulee liittää osaksi selvitystä.</p> <p>6. Vaihtoehtoista ja kaavan laadinnasta OAS:ssa esitetyt ratkaisut ja toimintatavat ovat hyvä lähtökohta ja antavat kunnille mahdollisuuden keskustella vaihtoehtoista ja kehittää alueitaan koskevia ratkaisuja.</p>	<p>ja käyttö selvitetään maakuntakaavatyön tueksi. Aktiivihiihtehtaan käyttötarve on mukana selvityksessä.</p> <p>5. Vaikka päätavoitteena on inventoida ja arvottaa maakunnan moderni rakennusperintö, myös kolmannessa vaihekaavassa esitetyt merkinnät ajan tasaistetaan. Kaavaprosessiin tuodaan mukaan myös vanhempaa rakennuskantaa.</p> <p>6. Merkitään tiedoksi.</p>
15.6.2020	Kiteen kaupunki	OAS luonnos kannatettava, ei esitä siihen muutoksia.	Merkitään tiedoksi.
22.6.2020	Liperin kunta	Hyväksyy OAS luonnoksen.	Merkitään tiedoksi.
22.6.2020	Tohmajärven kunta	Ei huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi.
29.6.2020	Outokummun kaupunki	<p>1. Rakennetusta ympäristöstä Outokummussa on tehty keskusta-alueen osayleiskaavan yhteydessä kulttuuri- ja rakennushistoriallinen selvitys, mukana on myös modernin ajan kulttuuriympäristöä. Selvityksen mukaan Outokummussa on 17 valtakunnallista ja 30 maakunnallisesti arvokasta kohdetta.</p> <p>2. Kaupunki haluaa olla tiiviisti mukana, kun Heinäveden maankäytön kysymyksiä tullaan käsittelemään maakuntakaavatasolla. Erityisesti kaupunkia kiinnostaa Heinävesi - Outokumpu – Koli –tieyhteys ja sen saaminen kantatieksi.</p>	<p>1. Huomioidaan kaavatyössä.</p> <p>2. Heinäveden osalta maakuntakaavan laadinta aloitetaan kunnan siirryttyä osaksi Pohjois-Karjalan maakuntaa. Kaavassa selvittää myös Heinävesi-Outokumpu-Koli tieyhteyden kehittämistarpeet.</p>
10.8.2020	Joensuun kaupunki	Ei tarvetta antaa lausuntoa.	Merkitään tiedoksi.

Viranomaiset (13 lausuntoa)

Pvm.	Lausunnon antaja	Keskeinen sisältö / muutosehdotukset	Vastine
26.5.2020	Pohjois-Karjalan rajavartiosto	Ei lausuttavaa.	Merkitään tiedoksi.
2.6.2020	Pohjois-Karjalan pelastuslaitos	Ei huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi.
3.6.2020	Rajavartiolaitoksen esikunta	Ei lausuttavaa.	Merkitään tiedoksi.
3.6.2020	Pohjois-Karjalan ELY-keskus	<p>1. ELY-keskus toteaa, että maakuntaliitolla on valmiina käytettävissä soidensuojelun täydennysesityksen laaja tietoaieisto rajauksineen, mikä antaa hyvän pohjan maakuntakaavan suojeluvarauksien päivittämiseen. Lisäksi P-K:n ELY-keskuksessa on käynnistynyt HELMI-ympäristöohjelman pilottihanke maakunnan vielä suojelemattomien lettojen nykytilan arvioimiseksi, mikä vahvistaa soidensuojelun tietopohjaa.</p> <p>2. Myönteistä, että vaihemaakuntakaavassa toteutetaan rakennettua kulttuuriympäristöä koskeva selvitys. Päivitystarvetta on, sillä aikaisemmat selvitykset on tehty vuonna 2005 ja 2013. Ilahduttaa, että ensimmäistä kertaa maakuntakaavatasolla selvitetäväksi tulee myös modernia rakennusperintöä. Selvitys ja kohteiden päätyminen kaavaan auttaa osaltaan vaalimaan maakunnan arvokasta ja monipuolista rakennettua kulttuuriympäristöä. Monilla rakennuksilla on historian kannalta merkittävää todistusvoimaa, lisäksi usea rakennus omaa merkittäviä arkkitehtonisia arvoja.</p> <p>3. Maakuntakaava ohjaa alemman tason suunnittelua, mutta sen lisäksi myös kuntien rakennusvalvonta pyrkii työssään ottamaan huomioon maakuntakaavan kohteet niihin kohdistuvien muutostöiden yhteydessä. Tähän liittyy lausuntomenettely viranomaistaholta, mikä palvelee myös rakennuksen omistajaa. ELY-keskus ottaa vahvasti huomioon maakuntakaavan rakennusperintökohteet avustuspäätöksissään.</p> <p>4. OAS on kattava esitys suunnittelusta ja sen vaiheista. ELYn näkemys on, että OAS luonnos on asianmukaisesti laadittu ja kattaa hyvin siltä vaadittavat keskeiset asiankokonaisuudet suunnittelun tässä vaiheessa.</p>	<p>1. Ekologisesti arvokkaiden soiden osalta taustatietoja on jo kerätty runsaasti, joten kaava voi keskittyä arvojen yhteensovittamiseen.</p> <p>2. Tarve rakennettua kulttuuriympäristöä koskevan kaava-aineiston ajantasaistamisesta ja laajentamisesta moderniin rakennusperintöön on tunnistettu jo aiemmin kokonaismaakuntakaavaa laadittaessa.</p> <p>3. Mainitut asiat lisäävät maakuntakaavamerkintöjen vaikuttavuutta ja kannustaa pitämään arvokohteet kunnossa myös tulevaisuudessa.</p> <p>4. Merkitään tiedoksi.</p>

11.6.2020	Siun Sote, Pohjois-Karjalan ympäristöterveys	<p>1. Turvetuotannossa on menossa laaja muutostrendi, jossa ilmastotavoitteet vähentävät polttoturpeen käyttöä. Samalla kehitetään myös turpeesta uusia tuotteita. Turpeennoston ympäristövaikutukset eivät siten ole päättymässä.</p> <p>2. Turvetuotantoalueita määriteltäessä tulee huomioida toiminnan vaikutukset läheisiin vesistöihin sekä pohjavesiin. Ympäristö- ja terveydensuojelliset vaikutukset tulee huomioida riittävän laajan kaavan valmisteluun kuuluvissa esiselvityksissä.</p> <p>3. Esitetään osallisten joukkoon lisättäväksi kalatalouden neuvonta- ja viranomaistahot, Pohjois-Karjalan kalatalouskeskus ry ja Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen Järvisuomen kalatalouspalvelut.</p>	<p>1–2. Turpeen osalta laaditaan puolueeton, ulkopuolinen selvitys, jossa turpeen käytön tulevaisuuden näkymät ja käyttö selvitetään maakuntakaavatyön tueksi. Kaavan vaikutukset arvioidaan kattavasti kaavaprosessin aikana.</p> <p>3. Pohjois-Karjalan kalatalouskeskus ry lisätään osallisiksi. Pohjois-Karjalan ELY-keskus on osallisten joukossa. Sisäinen järjestely tulee hoitaa itsenäisesti kunkin organisaation sisällä.</p>
12.6.2020	Puolustusvoimat, 3.logistiikkarykmentti	<p>Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvattava riittävät alueelliset edellytykset varuskunnille, ampuma- ja harjoitusalueille, varikkotoiminnalle sekä muille maanpuolustuksen ja rajavalvonnan toimintamahdollisuuksille. Puolustusvoimilla ei ole lausuttavaa OAS luonnokseen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
18.6.2020	Museovirasto	<p>1. Suot ja kosteikot ovat yksi Pohjois-Karjalan erityis- ja ominaispiirteistä.</p> <p>2. Hyvä ratkaisu ottaa käsiteltäväksi ajankohtaisia, ilmastoon liittyviä teemoja, joihin soiden lisäksi rakennettu kulttuuriympäristö hyvin niveltyy.</p> <p>3. Soiden kestävän käytön vaikutuksia puntaroidessa merkityksellisiä tekijöitä ovat luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen sekä soiden aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö.</p> <p>4. Soiden ja kosteikkojen hapettomat kerrostumat tarjoavat ainutlaatuiset säilymisolot orgaanisille arkeologisille aineistoille, joiden tutkimus lisää merkittävästi mahdollisuuksiamme tutkia ja saada tietoa muinaisista väestöistä, materiaalisesta kulttuurista, elinkeinoista ja ympäristöoloista.</p> <p>5. Esihistoriallisen arkeologisen perinnön lisäksi soilla ja niityillä on runsaasti myöhempään ihmistointaan liittyvää kulttuuriperintöä, hyvänä esimerkkinä Tohmajärven suolammet.</p>	<p>1–7. Merkitään tiedoksi. Asiat huomioidaan soveltuvin osin kaavatyössä.</p> <p>8. Soita käsitellään tässä kaavavaiheessa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetyin teemoin. Arkeologinen kulttuuriperintö ei ole mukana käsiteltävissä teemoissa suoraan, mutta se pyritään kuitenkin huomioimaan kaavaratkaisussa yhtenä soiden arvona.</p> <p>9. Huomioidaan kaavatyössä.</p> <p>10. Merkitään tiedoksi.</p>

		<p>6. Soihin liittyy myös aineettoman kulttuuriperinnön arvoja, maisema-arvoja ja mahdollisuus kestäväan matkailuun.</p> <p>7. Maakunnassa on paljon soita ja niiden kulttuuriperinnön löytämisellä, hyödyntämisellä ja tutkimisella on kiire. Turpeen käytön lisäksi myös kosteusolosuhteiden muutokset vaikuttavat orgaanisen materiaalisen säilymiseen. Kulttuuriperinnön selvitykset olisi tehtävä nyt.</p> <p>8. Museovirasto on valmis yhteistyöhön ja ehdottaa, maakuntaliitto liittää soiden tilannetta selvittävään ryhmään arkeologin. Työn tueksi on mahdollista muodostaa asiantuntijoiden verkosto. Arkeologi tekee analyysin, jonka pohjalta on mahdollista määrittää arkeologisen kulttuuriperinnön osalta kaikkein potentiaalisimmat suoalueet, joille voidaan antaa oma kaavamerkintä.</p> <p>9. Kaavan lähtötietoihin syytä lisätä Ramsar-toimintaohjelma 2016–2020 sekä Metsähallituksen selvitys "The cultural heritage of Ramsa wetlands in Finland" ja Museoviraston ohje.</p> <p>10. Rakennetun kulttuuriympäristön selvitystyö on jo käynnistetty ja kaavamerkintöjen ohella se tulee täydentämään kuvaa maakunnan rakentumisesta ja modernin rakennuskannan arvioimisen perusteita myös kuntakaavoituksessa.</p>	
23.6.2020	Metsäkeskus	<p>1. Arvokkaiden soiden osalta on syytä ottaa huomioon ainakin Metso- ja Helmi- ohjelmien edistyminen. Todennäköisesti myös Pohjois-Karjalan vesienhoidon toimenpidesuunnitelma ollaan uusimassa.</p> <p>2. Kaavaratkaisussa tulee ottaa huomioon metsiin ja suometsiin liittyen kaikki ohjauskeinot ja tietojärjestelmät.</p> <p>3. Soidenkäytön ratkaisua pohjustava eri intressiryhmistä koostuva työryhmä syytä perustaa. Viranomaisien lisäksi maanomistajien edustus, suurten maanomistajien lisäksi MTK ja MHY. Lisäksi luonnonsuojelujärjestöt.</p> <p>4. Turpeen käytön ja suojelukysymysten kaavaratkaisut tulee perustella läpinäkyvästi, tarvittaessa erikseen julkaistulla selvityksellä. Kaavamääräyksiin,</p>	<p>1. Mainitut ohjelmat huomioidaan. Suorat ja epäsuorat panostukset ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tukevat arvokkaiden soiden huomioimista myös maakuntakaavoituksessa.</p> <p>2. Toteutetaan yhteistyönä alan toimijoiden kanssa, mikä on kaavan keskeisiä työskentelyn lähtökohtia.</p> <p>3. Käsiteltävien teemojen osalta on tarkoitus perustaa asiantuntijoista koostuvat teemaryhmät. Mainitut edustajat pyydetään ryhmiin.</p> <p>4–5. Turpeen osalta laaditaan puolueeton, ulkopuolinen selvitys, jossa turpeen käytön tulevaisuuden näkymät ja käyttö selvitetään maakuntakaavatyön tueksi. Soidensuojel-</p>

		<p>paikkatietoon ja digitaalisiin aineistoihin liittyen ehdotetaan, että kaavoittaja on yhteydessä Metsäkeskuksen asiantuntijoihin tarpeen mukaan.</p> <p>5. Maakuntaliiton tulisi varmistua riittävästä asiantuntimuksesta organisaatiossaan ekologisiin kysymyksiin sekä kulttuurihistoriaan. Työryhmien kokoonpanossa hyvä kiinnittää huomiota siihen, että mukana olisi sekä miehiä että naisia. Lisäksi jo tiedossa olevista henkilöstömuutoksista olisi maininta myös OAS:ssa</p> <p>6. Osallisten listaan harkittavaksi luontoharrastajien osalta esimerkiksi Pohjois-Karjalan lintutieteellinen yhdistys.</p> <p>7. OAS hyvin laadittu, kun edellä mainitut seikat otetaan huomioon kaavoituksen edetessä.</p>	<p>luun liittyvä selvitys laaditaan maakuntaliiton omana työnä. OAS:ia päivitetään kaavaprosessin aikana.</p> <p>6. Lisätään osallisiin.</p> <p>7. Merkitään tiedoksi.</p>
24.6.2020	Luonnonvarakeskus	<p>1. Vaikutusalueen kuvausta tarkennettava, vaikutukset ulottuvat yli maakuntarajan.</p> <p>2. Osallistamiseksi ja osallisten tavoittamiseksi esitetään esimerkiksi sosiaalisen median käyttöä, koska kaikki maanomistajat ja loma-asukkaat eivät asu maakunnassa ja seuraa maakunnan mediaa.</p> <p>3. Maa- ja metsätalousministeriö puuttuu osallisten listasta.</p> <p>4. Tärkeää, että vaikutusten arviointi on läpinäkyvää, avointa ja puolueetonta, ja että se perustuu edustaviin aineistoihin ja luotettaviin menetelmiin.</p>	<p>1. Tarkennetaan.</p> <p>2. Maakuntakaavan osallistaminen on reaaliaikaista siten, että varsinaisen nähtävillä olon lisäksi palautetta voi antaa eri tavoin koko kaavaprosessin ajan. Kaavaneuvottelut ja työryhmätapaamiset toteutetaan ns. hybridimenettelynä eli niihin voi osallistua joko läsnä olevana tai etänä. Kaikki käytössä olevat palautteenantokanavat ovat mahdollisia.</p> <p>3. Lisätään osallisiin.</p> <p>4. Kaavaprosessi viedään läpi mainitulla tavalla.</p>
24.6.2020	Pohjois-Savon ELY-keskus	<p>ELY-keskus kiittää maakuntakaava 2040 valmistelun aikaisesta hyvästä ja tiiviistä yhteistyöstä ja toivoo sen jatkuvan maakuntakaava 2040 1.vaiheen valmistelussa. Ei huomauttamista osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
24.6.2020	Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo	<p>1. Suunnitelma hyvä ja valitut teemat ajankohtaisia. Ilmasto-, ympäristö- ja kulttuuriperintöarvot ovat tärkeitä erityisesti herkistä ympäristöistä, kuten soista ja kosteikoista puhuttaessa, joten näiden kysymysten liittäminen maakuntakaavan 1.vaiheeseen voidaan pitää erityisen hyvänä ratkaisuna.</p> <p>2. Tärkeää, että soiden ja kosteikkoalueiden kulttuuriperintö huomioidaan maakuntakaavaa laadittaessa, kuten luonto- ja ympäristöarvot. Kosteikot tarjoavat</p>	<p>1. Merkitään tiedoksi.</p> <p>2–4. Soita käsitellään tässä kaavavaiheessa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetyin tekein. Arkeologinen kulttuuriperintö ei ole mukana käsiteltävissä teemoissa suoraan, mutta se pyritään kuitenkin huomioimaan kaavaratkaisussa yhtenä soiden arvona.</p> <p>5. Merkitään tiedoksi.</p>

		<p>oloissamme täysin poikkeuksellisen ympäristön arkeologiselle kulttuuriperinnölle. Voivat tarjota uusia näkökulmia esihistoriallisen ja historiallisen ajan yhteisöihin.</p> <p>3. Pohjois-Karjalassa runsaasti suoalueita ja muita kosteikkoja, joilla on kulttuuriperinnön arvoja, kuten Patvinsuo ja Tohmajärven Suolammet. Yleisesti ottaen soiden ja kosteikkojen kulttuuriperintöä on pidettävä suurelta osin hyödyntämättömänä voimavarana. Kaavavaihe tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden toimia edelläkävijänä kosteikkojen arkeologisen kulttuuriperinnön huomioimisessa ylimmällä kaavatasolla.</p> <p>4. Museo ehdottaa, että maakuntaliitto liittää soiden tilannetta selvittävään ryhmään arkeologin, joka muiden alan asiantuntijoiden kanssa laatii analyysin, jonka pohjalta on mahdollista määrittää arkeologisen kulttuuriperinnön osalta merkittävimmät suoalueet, joille voidaan antaa oma kaavamerkintä.</p> <p>5. Erityisen myönteistä, että rakennetun kulttuuriympäristön selvitys toteutetaan. Vaalii maakunnan arvokasta ja monipuolista rakennettua kulttuuriympäristöä ja täydentää kuvaa maakunnan rakentumisesta ja ohjaa kuntakaavoitusta.</p> <p>6. Museo esittää ohjausryhmään itselleen kahta jäsentä, jotta sekä arkeologinen, että rakennettu kulttuuriperintö tulevat huomioiduksi. Museoviraston tehtävät ovat siirtyneet Pohjois-Karjalan alueelliselle vastuumuseolle.</p>	<p>6. Arkeologinen kulttuuriperintö ei ole mukana käsiteltävissä teemoissa suoraan, joten nykyinen jäsenmäärä on perusteltua säilyttää.</p>
26.6.2020	Sisäministeriö	Ei lausuttavaa.	Merkitään tiedoksi.
26.6.2020	Metsähallitus	<p>1. Vaihemaakuntakaavamenettely hyvä, koska se mahdollistaa kokonaismaakuntakaavaa nopeammin maakunnan alueella kiireellisimmiksi katsottujen kysymysten tarkastelun ja päivittämisen.</p> <p>2. Metsähallitus on monialainen asiantuntijaorganisaatio, joka tulisi lisätä SOVA-ryhmään.</p> <p>3. Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen lisäksi ilmastönäkökulma on oleellinen, kun käsitellään turveasioita.</p> <p>4. Soiden rikas historiallisen maankäytön jälkeensä jättämä sekä arkeologinen kulttuuriperintö on syytä ottaa huomioon soiden maankäyttöä sekä suojelua</p>	<p>1. Merkitään tiedoksi.</p> <p>2. Tästä mahdollisuudesta on pidetty jo neuvotte-luja liiton sisällä ja maakunnallisessa SOVA-ryhmässä. Lisätään SOVA-ryhmään (1 jäsen + varajäsen)</p> <p>3. Ilmastönäkökulma huomioidaan kaavatyössä.</p> <p>4. Arkeologinen kulttuuriperintö ei ole mukana käsiteltävissä teemoissa suoraan, mutta se pyritään kuitenkin huomioimaan kaavaratkaisussa yhtenä soiden arvona.</p> <p>5. Lisätään tausta-aineistoksi.</p>

		<p>suunniteltaessa. Soiden kulttuuriperinnön inventointitieto on puutteellista. Tiedot täydentyvät mm. Helmi-ohjelmassa, jossa yhtenä pilottialueena on Pohjois-Karjala.</p> <p>5. Tausta-aineistoksi tulee lisätä Ramsar-sopimus, Metsähallituksen alueella on Patvinsuo.</p> <p>6. Metsähallitus tekee Kolin kansallispuiston rakennusperintöinventoinnin 2020, tiedot ovat käytettävissä vuoden 2020 loppuun mennessä.</p>	<p>6. Aineisto pyydetään toimittamaan maakuntaliittoon sen valmistuttua.</p>
--	--	---	--

Yritykset, yhteisöt, järjestöt (7 lausuntoa)

Pvm.	Lausunnon antaja	Keskeinen sisältö	Vastine
16.6.2020	Vapo Oy	<p>1. Hyvä, että turve ja arvokkaat suot otettu mukaan kaavoituksessa kokonaiskäsitteilyyn.</p> <p>2. Maakunnassa on merkittävät suo- ja turvevarat. Turvetuotantoon soveltuvien alueiden osalta on hyvä päivittää tilanne ja tulevaisuuden tarve. Alueita on poistunut tuotannosta ja tämä kehitys jatkuu myös tulevaisuudessa. Myös turpeen käytössä tapahtuu muutoksia. Energiaturpeen käyttö on vähenemässä, tarvetta edelleen kuivike- ja kasvualustakäyttöön.</p> <p>3. Turpeelle on myös uusia käyttömuotoja, esim. Ilo-mantsin aktiivihillitehdas. Aktiivihillen valmistukseen soveltuvalla raaka-aineella hyvin erilaiset vaatimukset kuin energiantuotantoturpeella, nämä on otettava huomioon jo potentiaalisten tuotantosoiden valinnassa. Laatuominaisuuksia selvitetään parhaillaan ja selvitykset jatkuvat tulevaisuudessa. Laatuominaisuudet eivät ole läheskään riittävästi tiedossa kaikilta soilta. Lisäksi kaavoituksessa tulee ottaa huomioon ympäristöluvan hakuun ja maanhankinnan epävarmuuteen liittyvät tekijät. Siksi kaavoituspinta-ala tulee olla suurempi kuin mitä turpeenkäyttöennuste laskennallisesti osoittaa.</p> <p>4. Ilo-mantsin aktiivihillitehdas tulee tarvitsemaan hyvänlaatuista turvetta tai muuta raaka-ainetta tuotantonsa kuten OAS:ssa todetaan.</p> <p>5. OAS:n erillisselvitykset ja lisäselvitykset vaikuttava oikein kohdenneltuilta. Myös raaka-aineiden laatuvaatimukset on hyvä pitää mielessä erillisselvityksiä suunniteltaessa. Turpeen käyttöennusteet on hyvä päivittää ja huomioida siihen liittyvät näkökulmat.</p> <p>6. Soidensuojelun täydennysehdotus antaa näkökulmaa maakunnan arvokkaiden soiden tilanteeseen. Kaavassa suojeluun varattavien alueiden osalta on samalla huolehdittava alueiden nopeasta suojeluun lunastuksesta ja oikeudenmukaisista korvauksista maanomistajille. Maakunnassa on tilaa sekä turpeen käytölle että soiden suojelulle.</p>	<p>1. Merkitään tiedoksi.</p> <p>2–5. Turpeen osalta laaditaan puolueeton, ulkopuolinen selvitys, jossa turpeenkäytön tulevaisuuden näkymät ja käyttö selvitetään maakuntakaavatyön tueksi. Aktiivihillitehtaan käyttötarve on mukana selvityksessä. Soidensuojeluun liittyvä selvitys laaditaan maakuntaliiton omana työnä.</p> <p>6. Mainittu asiat yhteensovittava näkökulma on erinomainen lähtökohta koko kaavatyölle. Asia tulee tuoda avoimesti esille kaikille toimijoille kaavaprosessin aikana ja sen jälkeen itse toteutusvaiheessa.</p> <p>7. Vaikutusten arviointi toteutetaan eri näkökulmista katsottuna kaavaprosessin aikana.</p> <p>8. Ilo-mantsin aktiivihillitehtaan tulevat toimintatarpeet huomioidaan kaavatyössä.</p> <p>9. Vapo Oy kutsutaan mukaan perustettavaan teemaryhmään (turpeet ja arvokkaat suot).</p>

		<p>7. Vaikutusten arviointiin luonnon monimuotoisuuden lisäksi tärkeää nostaa esiin myös talouteen, alueiden elinvoimaisuuteen ja työllisyyteen liittyvät näkökulmat.</p> <p>8. Aktiivihiilen tuotanto on Suomessa uusi toimiala. Tuotantolaitos luo alueelle uudenlaista elinkeinotoimintaa ja työpaikkoja. Tarve hyvin spesifille raaka-aineelle. Soveltuvien alueiden kaavoittaminen turvetuotantoon soveltuviksi alueiksi on alueen teollisuuden kehityksen kannalta ensiarvoista. Luo pohjaa myös tuotantolaitoksen mahdolliselle laajennukselle.</p> <p>9. Osallistuminen ja vuorovaikutus on tärkeää, perustettava karttapalautejärjestelmä kuulostaa hyvältä ratkaisulta. Tarpeen mukaan perustettavat työryhmät ovat hyviä ja tarpeellisia. Kaavan valmisteluun saadaan näin laaja asiantuntijuus eri aloilta. Vapo on valmis osallistumaan kaavoitustyöhön ja sen tueksi perustettaviin ryhmiin.</p>	
17.6.2020	Karelia AMK	Ei lausuttavaa tai huomioitavaa. On hyvä asia, että tulevassa maakuntakaavassa huomioidaan rakennettu kulttuuriympäristö myös toisen maailmansodan jälkeiseltä ajalta.	Merkitään tiedoksi.
24.6.2020	Kiteen seurakunta	Rääkkylän kirkon ympäristö on merkitty valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY). Alueella sijaitsee Kiteen seurakunnan omistama seurakuntakeskus. Rakennus ei ole enää alkuperäisen suunnitelman mukainen. Sisäilmaongelmien vuoksi käyttöönotto vaatisi vaurioiden korjaamisen, kuntotutkimukset ja terveyshaittojen arvioinnin. Seurakunnalla ei ole varoja korjata, eikä käyttötarvetta rakennukselle. Kiteen seurakunta pyytää ottamaan huomioon nämä seurakuntakeskukseen liittyvät muuttuneet tekijät arvioidessaan onko seurakuntakeskuksen alue enää luokiteltava valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi.	Kiteen seurakunnan toimittama tieto tullaan huomioimaan osana kaavaan esitettyjen kohteiden arvottamista.
25.6.2020	Geologian tutkimuskeskus	<p>1. OAS on perusteellisesti ja huolellisesti valmisteltu.</p> <p>2. GTK huomauttaa, että alustavien lisäselvitystarpeiden osalta arvokkaiden soiden tilanne ja suojelutarpeet -selvitystä täydentämään sopisi esimerkiksi</p>	<p>1. Merkitään tiedoksi.</p> <p>2. Soiden luonnontilaisuusluokittelu on keskeinen kriteeri arvioitaessa kohteen tulevaa maankäyt-</p>

		<p>koko maakunnan soiden luonnontilaisuuden määrittäminen luonnontilaisuusluokittelua käyttämällä. Saataisiin kattava ja vertailukelpoinen kokonaiskuva soista ja niiden tilanteesta koko maakunnan tasolla. Maakunnan suuret suopinta-alat ja huomattavat turvevarat ovat maaperän hiilivarastojen olennainen osa, jolloin ne pitäisi selvittää hiilitaseiden laskentatyön taustalle, jolloin selvitys palvelisi mm. Pohjois-Karjalan strategian alustavaa kehittämislinjaa "ilmastoviisaus".</p>	<p>töä. Nykyisten kaavamerkintöjen osalta luonnontilaisuusluokittelu on tehty ja kaavatyön kuluessa arvioidaan tarve luokittelun laajentamiselle.</p>
26.6.2020	Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri	<ol style="list-style-type: none"> 1. Merkittävä parannus, että maakuntakaavaprosessissa luonto- ja ympäristöjärjestöjen varsinaisten jäsenten määrä ohjausryhmässä on kaksi yhden sijaan. Järjestöjen osaaminen tulee huomioida erityisesti luonnonvaroja, luontoa ja ympäristöä koskevassa kaavatyössä. Osallistuminen täysipainoisesti vaatii vapaaehtoisilta merkittävää panostusta. 2. Arvokkaiden soiden suojeleminen ja turvetuotantoon vaurattujen soiden merkintöjen tarkastelu on tärkeää erityisesti ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen, suoluonnon monimuotoisuuden sekä vesistönsuojelun näkökulmasta. Odotamme, että alussa käydään kattava keskustelu osallisten kesken kaavan tavoitteista. Mukaan tulisi osallistaa luottamushenkilöt, viranomaiset ja muttu keskeiset tahot. 3. MRL:n uudistukseen liittyen vaihekaavassa tulisi ennakoita ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen sekä ekologisten yhteyksien tavoitteita. 4. Kokonaismaakuntakaavaan ei merkitty ekologisia yhteyksiä kaavaan, tämä puute voidaan korvata soiden osalta tässä kaavavaiheessa. 5. Toivomme, että kaavan vaikutustenarviointia kehitetään edelleen tässä vaihekaavassa. Vaikutustenarvioinnissa tulisi luopua kokonaisvaikutusten kuvaamiseen käytetystä taulukosta ja kehittää sen sijaan vaikutusten arviointiin indikaattoreita, jotka kuvasta nimenomaan kaavan toteutuksen vaikutuksia erityisesti luontoon ja ympäristöön. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Merkitään tiedoksi. 2. Turpeen osalta laaditaan puolueeton, ulkopuolinen selvitys, jossa turpeen käytön tulevaisuuden näkymät ja käyttö selvitetään maakuntakaavatyön tueksi. Soidensuojeluun liittyvä selvitys laaditaan maakuntaliiton omana työnä. Maakuntakaavassa käsiteltäviin teemoihin perustetaan asiantuntijoista koostuvat teemaryhmät. 3–4. Ilmastotekijät huomioidaan kaavatyössä. Ekologisia yhteyksiä ei käsitellä omana teemanäkökulmana. Tosin ne tulevat joka tapauksessa esille suojeltavien soiden osalta. 5. Vaikutusten arvioinnin osalta menettelytapa on vielä avoin. Merkitään tiedoksi.

26.6.2020	MTK ja MHY Pohjois-Karjala	<p>1. Maakuntakaavalla on erittäin tärkeä rooli maakunnan kehittämisessä. Erityisesti tämä korostuu koko maakunnan tasapuolisessa kehittämisessä. Maakuntakaava ei saa eriarvoistaa yrityksiä eikä heikentää niiden toimintaedellytyksiä, vaan sen on otettava huomioon eri elinkeinojen kilpailukyky myös suhteessa muuhun Suomeen.</p> <p>2. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on otettava huomioon maakuntakaavassa, mutta eivät voi olla ristiriidassa maakunnan tasapuolisen kehittämisen kanssa. On toimittava maakunnan edun mukaisesti. Maakuntasuunnitelma ja sen strategiset kehittämissuunnitelmat ja teemat on pystyttävä toteuttamaan VAT:eista huolimatta. VAT:t on luokiteltava maakuntakaavassa yleistavoitteiksi ja erityistavoitteet kohdennetaan alempiasteisille kaavoille.</p> <p>3. Ihmisten turvallisuus ja elämänlaatu on otettava huomioon uudella tavalla. Taisteltava ilmastonmuutosta, kaupungistumista ja pandemioita vastaan. Vahvistettava huoltovarmuutta, lisättävä maaseudun elinvoimaa, annettava ihmisille mahdollisuus valita asuinpaikkansa ja tehdä työtä sekä ansaita toimeentulonsa laillisilla elinkeinoilla. Hajautettu yhdyskuntarakenne antaa ihmiselle vapauden valita elinympäristö ja elämäntapa, jossa ekologinen jalanjälki on pieni.</p> <p>4. Ihmisten ei tule pelätä, että yhteiskunta sosialisoidaan maaomaisuutensa ottamatta sen korvauksetta yhteiseen käyttöön kaavamerkinnöin maankäytön ohjauksen ja suojelun varjolla.</p> <p>5. Tehtävä rohkeasti ratkaisuja, joilla saadaan maakunnan asukasmäärä kasvamaan ja huoltosuhde paranemaan. Se ei tapahdu suojelemalla ja säilyttämällä luonnonvaroja, vaan niitä pitää kestävästi hyödyntää mm. toteuttamalla ja jatkamalla suomalaista metsähoitoa, joka on osoittautunut hiiltä sitovaksi ja luonnon monimuotoisuuden huomioivaksi. Tämä unohtuu usein kaavan vaikutuksia arvioitaessa.</p> <p>6. Korostamme maakuntakaavan yleispiirteisyyttä ja sitä, että se toimii ainoastaan alempiasteisia kaavoja</p>	<p>1–11. Maakuntaliiton tavoitteena on laatia maakuntakaava, jolla tuetaan ja edistetään maakunnan ihmisten hyvinvointia, työllisyyttä sekä luonnon- ja rakennetun kulttuuriympäristön arvoja.</p> <p>Maakuntakaava tullaan laatimaan avointa viranomaisyhteistyön periaatetta noudattaen.</p> <p>Vaikutusten arviointi toteutetaan eri näkökulmista katsottuna kaavaprosessin aikana.</p> <p>Turpeen osalta laaditaan puolueeton, ulkopuolinen selvitys, jossa turpeenkäytön tulevaisuuden näkymät ja käyttö selvitetään maakuntakaavatyön tueksi. Soidensuojeluun liittyvä selvitys laaditaan maakuntaliiton omana työnä. Maakuntakaavassa käsiteltäviin teemoihin perustetaan asiantuntijoista koostuvat teemaryhmät, joissa muun muassa vaikutusten arviointiin liittyvät asiat käydään läpi.</p>
-----------	----------------------------	---	---

		<p>ohjaavana kaavana. Yksityiskohtaiset kaavaohjeet eivät saa vaikeuttaa kuntien omaa kaavoitusta.</p> <p>7. Kaavoituksessa noudettava varovaisuusperiaatetta, ettei maanomistajien oikeusturva ja tasavertainen kohtelu vaarannu kaavan valmistelussa tai lopputuloksena. Maaomaisuuden vakuusarvoa ei saa heikentää tai se tulee korvata maanomistajalle. Yksityistä maanomistajaa on kuultava etenkin maankäyttötarkoituksen muutoksissa.</p> <p>8. Viranomaisyhteistyö, avoimuus ja tiedonkulun merkitys tärkeä. Viranomaisneuvottelujen muistot tulee saattaa kaikkien osapuolten tietoon kaavan tiedottamistapoja noudattaen. Helpotetaan kaikkien asianosaisten tiedonsaantia ja ajan tasalla pysymistä.</p> <p>9. Korostetaan vaikutusten arviointia erityisesti maanomistajien elinkeinoin. Erityisesti vaikutusvaikutuksia ja -selvityksiä tarvitaan jopa yksilöidysti maa- ja metsätalouden toimeentuloon. Selvittävät keinot ehkäistä tai vähentää haitallisia vaikutuksia, maakuntakaavassa ei aseteta haitallisia rajoituksia olemassa olevaan elinkeinotoimintaan tai sen kehittämiseksi.</p> <p>10. Vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon, ettei jonkin tavoitteen asettaminen saa vaarantaa jotain toista tavoitetta.</p> <p>11. Kaavassa joudutaan arvioimaan turpeen käyttöä, varsinkin energiakäyttöä. Mikäli energiakäytöstä päätetään luopua, tulee sen tapahtua suunnitellusti ja hallitusti noudattaen riittävän pitkää siirtymäaikaa. Ei saa kuitenkaan johtaa siihen, että turve jätetään kokonaan hyödyntämättä muillakin elinkeinoaloilla. Osuus soiden käytöstä pieni, mutta merkitys elinkeinotoiminnalle ratkaisevan tärkeä. Arvioida tämän muun käytön taloudellista merkitystä käyttäjälleen. Vapon investoinnin Ilomantsiin hyvä esimerkki turpeen käytöstä samoin kuin karja- ja puutarhatilat, jotka käyttävät turvetta kuivikkeena ja kasvualustoina.</p>	
26.6.2020	Fingrid Oyj	Ei lausuttavaa.	Merkitään tiedoksi.

Maakunnan ulkopuoliset (5 lausuntoa)

Pvm.	Lausunnon antaja	Keskeinen sisältö	Vastine
26.5.2020	Sotkamon kunta	Ei huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi.
8.6.2020	Kaavin kunta	Ei huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi.
25.6.2020	Kuopion kaupunki	Ei huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi.
25.6.2020	Kainuun liitto	1. OAS laadittu kattavasti ja sisältää selkeän suunnitelman kaavoituksen vaiheista, arviointi- ja vuorovaikutusmenetelmistä ja aikataulusta. 2. Vaihemaakuntakaavan vaikutusalue ulottuu Kainuun puolelle Kuhmon ja Sotkamon eteläosiin. Kainuun maakuntakaavojen merkinnät kyseiselle alueelle ovat pääasiassa luonnonsuojelualueita ja kohteita (SL, S) ja Natura-alueita, ulkoilureittejä sekä moottorikelkkareittejä. 3. OAS:ssa on huomioitu ylimaakunnallinen vaikutusalue ja kaavoitusprosessin edetessä voidaan arvioida riittävällä tarkkuustasolla kaavaratkaisujen vaikutukset maakuntien rajalla olevaan maankäyttöön ja maankäytön suunnitteluun.	1. Merkitään tiedoksi. 2. Merkitään tiedoksi. 3. Merkitään tiedoksi.
3.7.2020	Etelä-Karjalan liitto	OAS:ssa on otettu erittäin hyvin huomioon kaavatyöhön liittyvä johtaminen ja vuorovaikutus sekä vaikutusten arvioinnin toimintatavat. Ei muuta lausuttavaa OAS:sta.	Merkitään tiedoksi.

Mielipiteet (1 mielipide)

Pvm	Mielipiteen antaja	Keskeinen sisältö	Vastine
25.6.2020	Riitta Niinioja	Olisi aiheellista keskittyä teemaan Pohjois-Karjalan turpeet ja arvokkaat suot. Ne ovat tärkeitä kohteita maakunnassa, ja tarvitaan paljon lisäselvityksiä. Voimavaroja on syytä kohdentaa riittävästi juuri tähän. Rakennettu kulttuuriympäristö on tärkeä ja sekin vaatii runsaasti selvitystyötä. Sitä voisi käynnistää voimavarojen mukaan vähitellen kaavoituksen seuraavien vaiheiden valmistelemiseksi.	Turpeen osalta laaditaan puolueeton, ulkopuolinen selvitys, jossa turpeenkäytön tulevaisuuden näkymät ja käyttö selvitetään maakuntakaavatyön tueksi. Soidensuojeluun liittyvä selvitys laaditaan maakuntaliiton omana työnä. Rakennetun kulttuuriympäristön osalta selvitystyö on käynnissä.